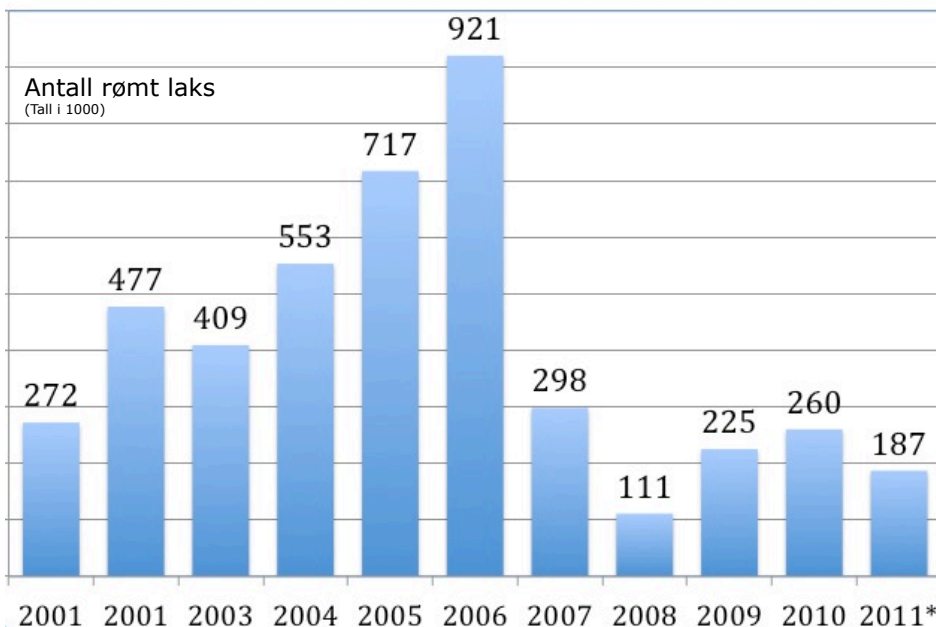


Et faktaark om rømming av fisk fra havbruk. Årsaker, tiltak og resultater

# Rømt fisk

## Styrket innsats for å hindre rømming



Offisielle rømmingstall for laks. \*) Tall pr 24/6 2011. Kilde: Fiskeridirektoratet

**FHLs generalforsamling vedtok i 2007 en klart uttalt nullvisjon for rømming av fisk. Dette er også i tråd med myndighetenes visjon.**

For havbruksnæringen er rømming uønsket, både av hensyn til miljøet og for å unngå økonomiske tap. Det operative målet er et nivå hvor rømt fisk ikke påvirker villfisken negativt. Det betyr at antall rømminger og omfanget av enkeltrømminger skal

reduseres til et minimum. Havbruksbedriftene tar rømmingsproblemet på stort alvor, og svært mange lykkes godt i arbeidet med å hindre rømming. Både rømming av laks, regnbueørret og torsk fra havbruk har klar nedadgående trend.

Dette framgår både av den offisielle rømmingsstatistikken som føres av Fiskeridirektoratet på grunnlag av meldte rømminger fra bedriftene, og statistikken fra

Derfor vil vi holde fisken "hjemme"

*Havbruksnæringen har intensivert innsatsen for å hindre rømming, og arbeider hver dag, hele året med dette for øye. Viktigste hensyn er knyttet til villaksen og annen villfisk for å unngå negativ påvirkning.*

*Rømming er ulønnsomt. Enhver rømt fisk vil påvirke oppdretterens fortjeneste negativt, noe som er en viktig drivkraft for å fortsette arbeidet med rømmingssikring.*

*Havbruksnæringen er opptatt av å være miljømessig bærekraftig, og vil derfor gjøre det den kan for at den positive utviklingen i rømmingsstatistikken de siste årene skal fortsette. Næringens videre vekst og rammer vil være avhengig av evnen til å vise miljømessig bærekraft, også i forhold til rømming.*



### God beredskap er avgjørende om uhellet er ute

Alle havbruksbedrifter har beredskapsplaner som skal trå i kraft dersom det skjer rømming av fisk. Ved uhell skal anlegget sikres og det skal om nødvendig iverksettes gjengefangst. I 2010 utarbeidet Fiskeridirektoratet, FHL og Safetec en ny beredskapsveileder med tilhørende maler for gjennomføring av beredskapsøvelser.



## Årsaker til at fisk rømmer

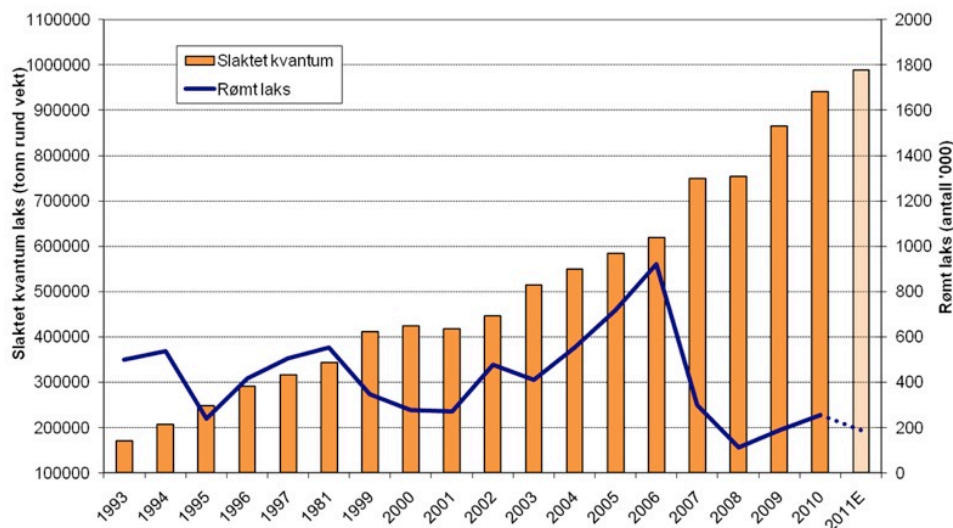
Kartlegginger viser at det ligger flere årsaker bak rømmingshendelsene. Anleggssvikt, gnag mellom not og bunnringskjetting samt menneskelig svikt, har vært årsak til flere uhell.

I tillegg har drivgods i havet, påkjørsler av båter og predatorer forårsaket skader på nøtene og dermed medført rømming.

## Tiltak som virker

Oppdretterne, myndighetene og en rekke kompetansemiljøer har i samarbeid og på ulikt vis bidratt til å redusere rømmingen de siste årene.

- 1 Nytt regelverk:** NYTEK-forskriften (og standarden NS9415) er innført. Næringen har medvirket til utformingen.
- 2 Mer robust utstyr:** Bedriftene har investert flere milliarder kroner i nytt utstyr.
- 3 Bedre rutiner:** Bedriftene har skjerpet rutineene, styrket koordineringen og drevet holdningsskapende arbeid, både internt og med samarbeidende aktører.
- 4 Kompetanseheving:** Langs hele kysten er det gjennomført en rekke kurs i rømmingssikring for oppdretterne. Viktige tema har vært sikringstiltak og å trekke lærdom av tidligere hendelser.
- 5 Forskning:** Gjennomgang og analyse av hendelser, samt utvikling av nye løsninger, har bidratt til lavere rømmingstall.
- 6 Systematikk:** Den offentlige Rømmingskommisjonen arbeider systematisk for å styrke arbeidet med rømmingssikring.



Figuren viser hvordan produksjonen av laks har økt, samtidig som antallet rømt laks har gått ned. Siste treårsperiode (2008-2010) har de laveste rømmingstallene siden 1992 til tross for rekordstor produksjon. Kilde: Fiskeridirektoratets statistikk og FHL.

overvåkningsfisket etter rømt laks som gjennomføres i mange lakseførende elver. På begge statistikker ser vi en nedadgående trend som følge av mindre rømming av fisk. Tallene er åpent tilgjengelig på Fiskeridirektoratets hjemmesider. Der finnes også resultater fra de siste års overvåkningsfiske i elv.

Ser en på utviklingen av rømming og rømmingshendelser i forhold til produksjonsveksten, finner en den samme positive utviklingen de siste årene (se figur over). Sagt på en annen måte: 99,9 % av laksen rømmer ikke.

### Rømmingskommisjonen

Alle rømmingstilfeller gjennomgås nøye for å avdekke årsakene, gi læring og forbedre forebyggende tiltak. Rømming kan skje som følge av en kritisk hendelse, men skyldes vel så ofte en kombinasjon av flere forhold.

Alle rømminger eller mistanke om rømming skal straks meldes til Fiskeridirektoratet som snarest mulig skal avklare omfang og årsak. Alle sakene er hittil også gjennomgått av den myndighetsoppnevnte Rømmingskommisjonen for akvakultur (RKA) som har hatt i oppgave å gå systematisk gjennom sakene og gi anbefalinger

overfor forvaltning og næringsaktører. FHL er opptatt av at det systematiske arbeidet fortsetter.

## miljøloftet



**Miljøloftet i 2011** forplikter FHLs medlemsbedrifter til flere ekstra tiltak mot rømming:

Flere lovpålagte krav til utstyr, rutiner, risikovurderinger og forebygging.

Økt beredskap.

Som strakstiltak er det opprettet et miljøfond for å fiske ut rømt laks fra elver.

Merking og sporing av fisk med det mål å kunne identifisere all fisk som settes ut i sjøanlegg fra og med 2012.

Når sporingssystem er på plass, ønsker man å betale 500 kroner pr rømt fisk som fiskes i elv.

Mer forskning for å avklare i hvilken grad og på hvilke nivåer rømt laks påvirker villaks, slik at kriterier for bærekraft kan etableres.

### Mer om rømming

FHL:

[www.fhl.no/miljo](http://www.fhl.no/miljo)

Fiskeridirektoratet:

[www.fiskeridir.no](http://www.fiskeridir.no)

Rømmingskommisjonen:

[www.rommingskommisjonen.no](http://www.rommingskommisjonen.no)



Dette faktaarket er utgitt av Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening (FHL). Utdypende informasjon om rømming og andre aktuelle tema er å finne i FHLs Miljørapport for 2010. FHL er største arbeidsgiverorganisasjon for sjømatnæringen og dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord. FHL er tilsluttet NHO. Kontakt: [firmapost@fhl.no](mailto:firmapost@fhl.no). Se også [www.fhl.no/miljo](http://www.fhl.no/miljo)

